

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2009-3030069

Projektname Vidgad arbetsmarknad Arbete åt alla	Diarienummer 2009-3030069
--	------------------------------

Slutrapport genomförande

Sammanfattning

Ge en sammanfattande beskrivning av projektidé och framkomna resultat.

Projektet föregicks av en förstudie där man kommit fram till att andelen unga i Jönköpings län som står utanför arbetsmarknaden, ökar mer än övriga åldersgrupper. De arbetslösa är fler unga män än unga kvinnor, beroende på att tillverkningsindustrin och privata företag dominerar i länet, och där är fler män än kvinnor yrkesverksamma. De unga arbetslösa har olika behov, saknar relevant kompetens, körkort, sociala strukturer etc. Flera har också någon funktionsnedsättning som inte kunnat kompenseras i förhållande till arbetsuppgifterna. Många har en komplex och sammansatt problematik. Hursomhelst har alla någon form av arbetsförmåga och alla ska ha möjlighet att arbeta 100% av sin egen förmåga. Unga i utanförskap är en tillgång för arbetsmarknaden som samhället inte har råd att avstå ifrån. Genom att ge ungdomarna verktyg och vägar till arbetsgivare i olika skepnader var projektets idé att vidga arbetsmarknaden för dessa ungdomar. I förprojekteringen träffades en rad myndigheter och organisationer, och funderade, diskuterade och överlade kring arbetslöshetssituationen. En socioekonomisk kalkyl genomfördes, som visade att målgruppen kostar samhället minst 70000 kr per person och år. Framför allt är kommunerna, försäkringskassan och landstinget stora kostnadsbärare. Arbetsförmedlingens kostnader är lägre, främst beroende på att målgruppen bedöms att inte stå till arbetsmarknadens förfogande.

I projektet har fyra kommuner (Eksjö, Vetlanda, Värnamo och Jönköping) deltagit. De olika delprojekten arbetade utifrån två angreppssätt, grovt uppdelat. Den ena metoden utgick ifrån en redan bestämd projektidé om vad som skulle genomföras. Den andra metoden innebar att handledaren har lyssnat till varje individ och utgått från dennes egna tankar, idéer och personliga målsättning.

Resultat efter en två år lång projektperiod visar att två nya verksamheter har tillkommit, ett hundcafé som drivs av omsorgstagare i Jönköpings kommun, samt en second hand-butik som drivs av ungdomar som uppbär försörjningsstöd i Värnamo kommun. I en förlängning skulle eventuellt båda dessa verksamheter kunna knoppas av från kommunal verksamhet.

Resultaten på individnivå visar att 38,8% är självförsörjande efter projektets slut. Av dessa har 32,8% anställning och 6% börjat studera. Dessa individer återfinns främst inom de delprojekt som arbetat mer traditionellt med intensiv coaching och handledning.

Projektets resultat

- Redogör kortfattat för det problem och de behov som projektet avsåg att fokusera kring.
- Redogör för projektets ambitioner att göra skillnad, det vill säga hur lösa problemet på ett bättre sätt. Ta utgångspunkt i den eller de programkriterier (lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet, strategisk påverkan) som projektet valt, men också där så är aktuellt hur aktiviteterna av transnationell och regionalfondskaraktär bidragit.
- Vilka resultat och förslag till goda lösningar har projektet lett fram till?

- Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit på individnivå, organisationsnivå och system- och strukturnivå?

Målgruppen för projektet var unga kvinnor och män i åldrarna 16-30 år i alla former av utanförskap. Dessa ungdomar skulle stått utanför arbetsmarknaden oavsett konjunktur och behöver stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden. I denna grupp återfinns också personer med funktionsnedsättning och personer med utländsk bakgrund. Målgruppen har lång erfarenhet av samhällets stöd för sin försörjning. Många mår psykiskt dåligt p.g.a. de dolda krav som finns i dagens samhälle. Projektets fokus har varit att vidga arbetsmarknaden för dessa individer. Detta skulle ske genom att genom individens egen handlingskraft (empowerment) och delaktighet pröva olika metoder och vägar ut till en vidgad arbetsmarknad. Vidare skulle individens förutsättningar att finna och behålla ett arbete stärkas. Som en följd av detta ökar de ungas livskvalitet genom egen försörjning. Ytterligare vinst är ett minskat ohälsotal och minskade kostnader för försörjningsstöd.

Projektet har prövat olika metoder för att nå framgång hos målgruppen. Sägas bör att under tiden från det att ansökan skrevs till dess att projektet startade, vände konjunkturen från hög- till lågkonjunktur. Med anledning av detta har målgruppen visat sig vara svagare (stått längre från arbetsmarknaden) än man räknat med. Många deltagare har haft sociala problem, psykisk ohälsa, outredda neuropsykiatriska sjukdomar etc. som har tagit mycket kraft och energi hos såväl individen som projekthandledarna. Det tar lång tid för dessa individer att fokusera på arbete. Det handlar oftast först om mer grundläggande behov som måste lösas och tillgodoses innan man ens kan börja prata om arbete och dess betydelse. Projektperioden har p.g.a. detta för flera av deltagarna varit alltför kort för att se ett långsiktigt resultat på individnivå.

I projektet utkristalliserades två huvudspår för att vidga arbetsmarknaden för målgruppen. Två av delprojekten (Värnamo och Jönköping1) valde att först utforma en affärsidé och utifrån denna rekryterades deltagarna till delprojekten. I Värnamo bestämde man sig för att starta en second hand-butik som skulle drivas av projektdeltagarna. För att komma ifråga skulle man, förutom att tillhöra målgruppen, uppbära försörjningsstöd. En möjlighet i en förlängning skulle kunna vara att knoppa av denna verksamhet till ett socialt företag. Vid projektets slut ser ledningen i Värnamo sådana vinster i att ha verksamheten kvar, att beslut har tagits att driva verksamheten vidare i kommunal regi vid befintlig arbetsmarknadsenhet (Värnamo arbetsmarknadscenter). En av projektdeltagarna har genom projektet tagit körkort och anställts i butiken. Flera deltagare avslutades i projektet då de fått anställning någon annanstans, både inom offentlig och privat sektor.

Jönköping1 beslutade sig för att öppna ett hundcafé (d.v.s. ett café dit även hundar är välkomna). Detta delprojekt riktade sig enbart till ungdomar som hade LSS-beslut om rätt till kommunal daglig verksamhet, och som erhöll ersättning från Försäkringskassan. Jönköping1 är det delprojekt som redan från början uttalat haft ambitionen att verksamheten ska drivas vidare som ett socialt företag. Tyvärr kom detta delprojekt igång sent (maj 2010) p.g. a. svårigheter att rekrytera projekthandledare. Sedan drog renovering av cafélokalen ut på tiden och hundcaféet öppnade därför inte förrän i april 2011. Av denna anledning vågar man inte vid projekttidens slut att direkt övergå till ett socialt företag, utan man vill se hur lönsamheten ser ut under ett helt räkenskapsår. Verksamheten drivs därför vidare i kommunal regi t.o.m. april 2012. Därefter tas beslut om huruvida verksamheten ska knoppas av eller ej. Ingen av projektdeltagarna har således gått vidare till anställning vid tiden för projektets slut.

Det andra huvudspåret var att börja från noll, d.v.s. att projektdeltagarna själva skulle formulera affärsidé, identifiera tänkbara kunder, planera och genomföra marknadsföring etc. Delprojekten i Eksjö, Vetlanda och Jönköping2 arbetade med deltagarna i grupp, på respektive

ort, utifrån denna modell. Det visade sig dock att deltagarna inte var mogna för detta arbetssätt, envisa och entusiastiska projekthandledare till trots. Ungdomarna bedömdes tyvärr stå alltför långt ifrån arbetsmarknaden. Många hade aldrig haft ett arbete eller ens en praktikplats. Att då fantisera om att starta eget företag med allt vad det innebär, var svårt att ens tänka sig in i för de allra flesta. Dessutom saknade många av ungdomarna grundläggande kunskaper om hur det fungerar när man är på en arbetsplats, t.ex. vikten av att komma i tid, meddela frånvaro etc. Några försök gjordes att komma igång med egen verksamhet, men dessa lades ner i ett tidigt stadie p.g.a. bristande intresse och engagemang hos deltagarna. Istället började de tre delprojekthandledarna att arbeta mer och mer individuellt med deltagarna, som företrädevis anvisades till projektet från socialtjänsten (75%). 38,8% anvisades till projektet från Arbetsförmedlingen och 11,2% från Försäkringskassan. Kartläggning, intensivt coachande och motiverande samtal samt praktik inom kommunal verksamhet samt i det privata näringslivet, var de aktiviteter som framför allt kom att dominera dessa delprojekt.

Resultaten på individnivå visar att 38,8% är självförsörjande efter projektets slut. Av dessa har 32,8% anställning och 6% börjat studera. Vi kan konstatera att den metod som lett till goda resultat är den gamla beprövade med intensiv coaching och en engagerad handledare, som alltså främst användes i delprojekten i Vetlanda, Eksjö och Jönköping². För individen är alltså denna metod att föredra på kort sikt. För att utveckla och implementera en ny metod, krävs en längre tidsperiod där möjlighet finns att pröva sig fram utan krav på resultat på individnivå.

Syfte och mål med projektet

- Redogör för projektets syfte/projektmål, delmål och avsedda resultat.
- Vad har projektet uppnått i förhållande till mål och planerat upplägg? Redogör dels med kvantitativa mått, dels kvalitativt i form av till exempel erhållna kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer, beteende etc.
- Vilket lärande åstadkom ni i projektet såväl internt som externt?
- Redogör för orsaker till avvikelser i förhållande till planerad verksamhet i projektansökan och hur detta har påverkat projektbudgeten.

Projektets syfte var att öka ungas livskvalitet genom egen försörjning med minskat ohälsotal och minskat försörjningsstöd som följd. Detta skulle ske på så sätt, att genom individens delaktighet och handlingskraft pröva olika metoder och vägar ut till en vidgad arbetsmarknad, öka antalet arbetstillfällen och finna nya marknader.

Själva målet med projektet var att fler unga skulle ha arbete med egen försörjning och att verksamheten skulle bära över tiden. 100% av deltagarna skulle få nya erfarenheter, öka sin självständighet och känna meningsfullhet. Kvantitativa mål som ställts upp i projektbeskrivningen var att 62,5% skulle ha egen försörjning utifrån sin arbetsförmåga (10-100% arbetsförmåga) vid projektets slut. Av dessa skulle:

1. 18,75% påbörjat egen verksamhet (eget företag, företag tillsammans mm)
2. 18,75% ha anställning med privat, offentlig eller organisation som arbetsgivare
3. 12,5% påbörjat kompletterande utbildning
4. 12,5% ingå i kommunalt anordnad arbetsmarknadsåtgärd

Projektet hade totalt 116 deltagare. Av dessa var 45 personer (38,8%) självförsörjande vid projektets slut. Ingen hade påbörjat egen verksamhet, utan samtliga hade fått anställning inom privata näringslivet eller inom offentlig sektor. Sju personer (6%) avslutades i projektet då de började studera. 19,8% (23 pers) ingick i kommunalt anordnad arbetsmarknadsåtgärd vid projekttidens slut.

Målgruppen är en grupp individer med lång startsträcka p.g.a. lång frånvaro från, alternativt ingen erfarenhet överhuvudtaget, av arbetsmarknaden. Den stora skillnaden med hur vi traditionellt arbetar med gruppen har varit tiden varje individ har fått. Vi har mer lyssnat till varje person, vad vill just han/hon? Hur ska han/hon nå sitt mål? Istället för att använda det "standardbatteri" av åtgärder som normalt används har vi varit mer öppna för andra lösningar utifrån individens egen önskan. Ibland har vi tillsammans gått på minor, men personen har i alla fall fått testa sin väg. Gemensamt för de allra flesta deltagarna har varit att de har haft många andra bekymmer som vid första anblick inte rör just arbete eller förmågan till arbete. Dock är ju verkligheten komplex och små (i våra ögon) problem kan för individen vara stora berg som gör vägen till arbete oerhört lång och krokig. Därför har relativt mycket tid fått ägnas till att reda ut detta först, innan man ens kan börja prata om arbete.

Avvikelser

Det stora deltagarantalet i projektansökan (160 pers.) visade sig till viss del vara taget ur luften och i verkligheten blev det alltså 116 deltagare sammanlagt. Detta hade ju förstås inverkan på projektets budget, eftersom deltagarnas ersättning som medfinansiering blev mindre än räknat med. Framför allt har Arbetsförmedlingen i Eksjö inte anvisat deltagare i den omfattning som man först angett. En anledning till detta, som chefen på Arbetsförmedlingen förklarat, var att de var tvingade att använda sina kompletterande aktörer i första hand.

Dessutom visade det sig föreligga ett missförstånd kring de 40 deltagare som Försäkringskassan i Jönköping skulle anvisa till projektet. Det fanns ingen projekthandledare som kunde ta sig an dessa individer. Ett försök gjordes av Arbetskraft Syd AB att arbeta med dessa ungdomar. Dock valde företaget att lägga ner sitt engagemang i projektet efter tre månader, p.g.a. att Försäkringskassan inte anvisade tillräckligt många individer.

Även socialtjänsten i Värnamo hade svårt att få fram tillräckligt många individer att anvisa till projektet. Anledningen till detta var att man, under projektperioden, drev ytterligare ett projekt riktat mot samma målgrupp. Därför kontaktades Arbetsförmedlingen i Värnamo för att undersöka om de var intresserade av ett samarbete, och på så sätt få fler individer anvisade till projektet. Det var de, men tyvärr anvisades inte heller därifrån så många som man hoppats på. Anledningen till detta är oklar.

Vad hade kunnat göras bättre?

Samtliga i projektgruppen (utförargruppen) beskriver ett stort glapp mellan styrgrupp och utförargrupp. Man hade önskat tydligare riktlinjer och mer styrning från styrgruppen. De olika delprojekten ligger geografiskt ganska långt ifrån varandra och därför har endast en gemensam aktivitet (en föreläsning) genomförts. Flera gemensamma aktiviteter hade kunnat genomföras och med ett tydligare fokus och en tydligare styrning, för att sträva mot ett gemensamt mål. Tyvärr har varje delprojekt levt sitt eget liv.

Med facit i hand kunde vi redan från början arbetat med befintliga företag, för att "utnyttja" arbetsuppgifter och att arbetsgivaren då fått en ökad avkastning på sin anläggning. Förklaringen till att så inte blev fallet, tror jag är att ingen (med ett undantag) av projekthandledarna eller projektledaren var med under förstudien. Tyvärr tog det alltför mycket tid för projektledningen att sätta sig in i projektet att detta helt enkelt lades åt sidan. Dessutom är projektbeskrivningen luddig och vag, vilket gjort att möjligheten till egna tolkningar varit stor. En del i detta tror jag är tidsaspekten. Det fanns ingen tid för förberedelse i de olika delprojekten då beslutet om godkänt projekt kom en vecka innan projekttidens början.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2009-3030069

Vad var ert huvudsakliga arbetssätt? Beskriv kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad i metoderna och aktiviteterna var det som gjorde skillnad, d.v.s. som ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

Som beskrivits ovan arbetade de olika delprojekten utifrån två angreppssätt, grovt uppdelat. Den ena metoden, som Jönköping1 och Värnamo arbetat utifrån, utgick ifrån en redan bestämd projekttid om vad som skulle genomföras. Övriga delprojekt har mer lyssnat till varje individ och utgått från dennes egna tankar, idéer och personliga målsättning.

En gemensam föreläsning anordnades för samtliga projektdeltagare. Stephan Yuceytak pratade på ett berörande sätt, kryddat med en del humor, om sin resa som han kallade "Från IG till TV". Föreläsningen var uppskattad av deltagarna.

De fem olika delprojekten har sett olika ut, både vad gäller metod samt deltagare (vilken myndighet som anvisat till projektet). Här följer en beskrivning om metoder i respektive delprojekt:

I Eksjö arbetade man inledningsvis med ungdomarna i grupp med syfte att ett eller flera sociala företag skulle ha sin grogrund. Några försök till detta gjordes, men det visade sig ganska snabbt att ungdomarna själva inte var intresserade av att starta några företag. Första fokus, vad gäller arbete, för majoriteten av ungdomarna var att tjäna pengar. Inte att själv starta och driva en egen verksamhet. Efter ungdomarnas egna önskemål började handledaren istället att arbeta utifrån ett lösningsfokuserat arbetssätt och med målbilder, där fokus legat på att deltagaren ska komma vidare och uppnå sina mål. Handledaren har arbetat intensivt med deltagarna, de har fått mycket tid med handledaren till sitt förfogande. Mer tid än man kan ge i ordinarie verksamhet. Man arbetade "hands on", d.v.s. följde handgripligen med ungdomar ut på arbetsplatser och praktikplatser då det behövdes. Projekthandledaren arbetade mycket med att bygga upp ett förtroende och var sedan utrustad med ett gott tålamod. Tiden var och en fått anses vara en anledning till relativt goda resultat, samt att handledaren mer lyssnat till individen istället för att använda det "standardbatteri" av åtgärder som traditionellt används i ordinarie verksamhet. Så gott som samtliga deltagare har varit ute i praktik, antingen inom kommunen eller på privata marknaden. Under tiden har deltagarna också haft regelbundna individuella coachande och motivationshöjande möten med handledaren för att följa upp sin egen plan för framtiden. Man genomförde även en utbildningsserie i grupp, kallad "Små steg till förbättring", i samarbete med EksjöVux. Även körkortsutbildning har ingått för en projektdeltagare.

I Vetlanda gjorde man, efter ett initialt försök att starta ett socialt företag, ett omtag för att anpassa verksamheten till deltagarna. Man upplevde att deltagarna var i "sämre skick" (stod längre ifrån arbetsmarknaden) än vad projektet var planerat för. Det viktigaste i arbetet med ungdomarna har varit att de ska hitta motivation till att förändra sin situation. Projektet har fått större drag av socialt arbete, än vad som var planerat i projektbeskrivningen. Projekthandledaren har stått för struktur och förändringsplanering, friskvård, hälsa, matlagningskvällar, läger med övernattningskurser och självutvecklingskurser. Man har arbetat utifrån empowermentbegreppet (egenmakt), och den personliga resan för att återta kontrollen över sitt liv. Dock har närvaro ställts i relation till försörjningsstöd och/eller ersättning från Arbetsförmedlingen. Coaching, omfattande arbete med CV och hur man presenterar sig själv samt arbetsplatsbesök har också tagit stor tid. Vidare har projektet genomfört en röjsågskurs, två truckutbildningar samt körkortsutbildning.

Jönköping2 (Arbetsmarknadsavdelningen) har i huvudsak utgått från idén att utifrån empowermentbegreppet utveckla metoder för att förbereda individen för arbete. Ett försök

med att pröva idén mot socialt företagande som en möjlighet till egen försörjning har prövats inom projektet, men utan framgångsrika resultat. Grunden i metoden handlar om att göra individen motiverad till förändring genom att bygga på ett eget intresse, en dröm eller ett mål som attraherar och ger meningsfullhet. Förändringsarbetet utgick från tre dimensioner: 1 - arbete och sysselsättning, 2 - fritid och intressen samt 3 - hälsa och välbefinnande. Den strukturerade metoden som använts i delprojektet utgår från verktyget "Fokusera - en resa mot självinsikt och tydlig målbild" (Söderström, Trinom förlag 2005). Detta är en strukturerad metod för att nå ett av individen eget valt och valt definierat/formulerat mål. Metoden är ett verktyg för att vidga individens trygghetszon, den bidrar till självkänsla och skapar medvetenhet och ansvarstagande. Denna grundstruktur kompletterad med kraftfulla verktyg inom ledarskap och kommunikation samt verktyg för att medvetandegöra och bearbeta värderingar och attityder har utformat ett självmotiverande arbetsverktyg som handledaren valt att kalla "Attitydsmotivation".

Värnamos delprojekt hade redan från starten en bestämd verksamhetsidé, vilken var att starta en second hand-butik (Östboboden). Ungdomar som var intresserade av att vara med i verksamheten erbjöds detta frivilligt och graden av tvång var mycket låg, trots att de uppbar försörjningsstöd. Inledningsvis gjordes en kartläggning utifrån DUR (Dokumentation, Utredning och Resultat). DUR används för att ta reda på hur livssituationen ser sig för människor som kommer i kontakt med t.ex. socialtjänsten, och hur denna förändras. I second hand-butiken finns en mängd arbetsuppgifter och ungdomarna har bl.a. fått lära sig kassahantering och kundbemötande. Ytterligare aktiviteter som genomfördes i detta delprojekt var marknadsföringskurs (i samarbete med komvux), CV-skrivning, frukostmöte i storgrupp en gång/vecka, kurs i ökad livskvalitet, kosthållning, företagsbesök, körkursutbildning, teambuilding samt coachande och motiverande samtal.

Jönköping1 (sammanslagning av daglig verksamhet) hade från början en idé om verksamhet (hundcafé) och rekryterade deltagare utifrån denna. Utgångspunkten var redan från början att verksamheten efter projektets slut skulle knopas av till ett socialt företag. Regelbundna träffar med projektdeltagarna och handledaren genomfördes där verksamheten planerades. Tyvärr drog renovering av cafélokalen ut på tiden och själva caféet öppnade inte förrän i april 2011. Under tiden arbetade deltagarna tillsammans med handledaren med att planera inköp, inredning, provbakning m.m. En av de största svårigheterna i detta delprojekt, som alltså var riktat mot personer i daglig verksamhet, var att hitta deltagare. Detta p.g.a. att varit svårt att få personerna att förstå vad ett deltagande skulle innebära då det inte fanns någon "färdig" verksamhet att besöka.

Vad hade kunnat göras bättre?

Tydligare diskussion och erfarenhetsutbyte om arbetssätt och metoder i utförargruppen. Tydligare styrning från styrgruppen hade varit önskvärt, då projektbeskrivningen är luddig och därmed blev möjligheten för egna tolkningar stor. Det är den största anledningen till att de olika delprojekten levte sina egna liv.

Deltagande aktörer i projektet

Redogör för vilka aktörer (organisationer, företag, myndigheter) som ingick i projektet, samt vad de konkret bidrog med, både vad gäller engagemang, ekonomiska resurser och påverkansarbete. Redovisa dessutom arbete i projektgrupp, styrgrupp och/eller referensgrupp samt gruppernas sammansättning. Hur har grupperna fungerat?

I projektet ingick kommunernas (Eksjö, Vetlanda, Värnamo och Jönköping) socialtjänster, Arbetsförmedlingen i Vetlanda, Värnamo och Eksjö samt Försäkringskassan i Eksjö och Jönköping som alla kunde anvisa deltagare till projektet. Samtliga bidrog med deltagarnas ersättning som medfinansiering. Dessutom ingick Arbetsmarknadsavdelningen samt

Samhällsintegrerad daglig verksamhet i Jönköpings kommun, Arbetsmarknadsenheten i Vetlanda kommun, Enheten för hälsa, integration och arbete (HIA) i Eksjö kommun samt Arbetsmarknadscenter i Värnamo kommun. Dessa bidrog med lokaler, stöd från ledning och vid behov möjlighet att använda befintlig verksamhet inom projektet. Dessutom stod samtliga kommuner för 50% handledartjänst i respektive kommun. Övriga 50% finansierades av ESF-rådet, då samtliga delprojekt hade en heltidstjänst som projekthandledare.

Arbetskraft Syd AB ingick en kortare period i projektet. Detta samarbete avslutades p.g.a. att Försäkringskassan i Jönköping hade svårt att anvisa deltagare i den omfattning som krävdes. Detta ledde till att Arbetskraft Syd AB valde att kliva åt sidan då de bedömde att den ekonomiska risken var för stor.

Regionförbundet i Jönköpings län och Svenska ESF-rådet deltog som finansiärer i projektet.

Deltagare i styrgruppen var representanter från Eksjö kommun (ordförande), Arbetsförmedlingen, socialtjänsten i respektive kommun, Försäkringskassan, Regionförbundet, Landstinget samt adjungerad från ESF-rådet. Styrgruppen har under projekttiden träffats sju gånger. De kommunala representanterna med undantag av Vetlandas har varit närvarande på samtliga sju styrgruppsträffar. Försäkringskassan Högländet har varit med på sex träffar, Försäkringskassan Jönköping på fyra, Arbetsförmedlingen Högländet på fem, Regionförbundet på fyra och Landstinget på tre styrgruppsträffar. Närvarostatistiken speglar ganska väl aktörernas medverkan i och intresse för projektet. ESF-rådets representant har inte varit närvarande på något möte med styrgruppen. Enligt utvärderaren blev styrgruppen "en diskussionsklubb snarare än en aktivt handlande aktör".

I projektgruppen (kallad utförargruppen) ingick projektledaren och de fem projekthandledarna. Under projekttiden träffades gruppen 14 gånger. Alla projekthandledare deltog nästan alla gånger. Under dessa träffar delades erfarenheter, informerades om status i de olika delprojekten och man försökte planera gemensamma aktiviteter. Träffarna har upplevts ha en stödjande funktion, men utan en gemensam metoddiskussion då de olika delprojekten ansetts se alltför olika ut. Deltagarna i utförargruppen upplevde ett alltför stort glapp mellan sig och styrgruppen. Det blev aldrig det beställare- och utföraresystem som det pratats om inledningsvis.

Eventuella orsaker till avvikelser
Svag koppling mellan förstudie och projekt.
Styrgruppens ledamöter tog inte sitt ansvar och bidrog med de insatser som enligt projektbeskrivningen var deras uppgift. Det hade varit önskvärt att haft med ESF-rådets representant på någon eller några träffar med styrgruppen.

Jämställdhetsintegrering

Redogör för hur ni arbetat med jämställdhetsintegrering i ert projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Utförargruppen bestod av tre kvinnor och tre män.

Deltagarna som anvisades till projektet fördelade sig till totalt ca 37% kvinnor och ca 63% män. Detta stämmer väl överens med projektbeskrivningen, där man bedömde att 60% av deltagarna skulle vara män och 40% skulle vara kvinnor. Då urvalet till vilka som anvisades till projektet skedde hos anvisande myndighet (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller kommunernas socialtjänst) hade projekthandledarna detta att förhålla sig till. Alla deltagare har bemötts på samma sätt, oavsett kön. Det har varit deltagarnas individuella behov och förutsättningar som styrt. Behoven av arbete i målgruppen styrs inte av kön, även om unga

män är dominerande bland de arbetslösa. Män och kvinnor har behandlats lika inom projektet, val av arbetsuppgifter har skett efter intresse, kunskap och behov hos den enskilde.

Deltagarna i styrgruppen har varit både kvinnor och män. I alla delar av projektet, undantaget utvärderingen, har alltså både män och kvinnor varit representerade.

Utförargruppen bestod av tre kvinnor och tre män.

Deltagarna som anvisades till projektet fördelade sig till totalt ca 37% kvinnor och ca 63% män. Detta stämmer väl överens med projektbeskrivningen, där man bedömde att 60% av deltagarna skulle vara män och 40% skulle vara kvinnor. Då urvalet till vilka som anvisades till projektet skedde hos anvisande myndighet (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller kommunernas socialtjänst) hade projekthandledarna detta att förhålla sig till. Alla deltagare har bemötts på samma sätt, oavsett kön. Vi har alltså inte medvetet påverkat könsfördelningen. I Jönköping kan man se att unga män med problematiken som beskrivs inom målgruppen, och som uppstår försörjningsstöd är överrepresenterade. Det är generellt dubbelt så många män som kvinnor. I Värnamo var det istället fler unga kvinnor som stod långt från arbetsmarknaden. Erfarenheten från Värnamos delprojekt är att det var lättare att få med kvinnorna i projektet, då de önskade ha "något att göra?". Ungarna män var mer motståndare och det krävdes mer övertygande övertalning för att få dem att delta i projektet. Det bör tilläggas att i Värnamo var deltagandet helt och hållet frivilligt. I Vetlandas delprojekt var det övervägande unga män som deltog i projektet. I Vetlanda kommun bedöms fler unga män än kvinnor, stå långt från arbetsmarknaden och således är det dessa man mött i projektet. I Eksjö var det också fler män än kvinnor som deltog.

Det har varit deltagarnas individuella behov och förutsättningar som styr. Behoven av arbete i målgruppen styrs inte av kön, även om unga män är dominerande bland de arbetslösa. Män och kvinnor har behandlats lika inom projektet, val av arbetsuppgifter har skett efter intresse, kunskap och behov hos den enskilde. Samtliga projektdeltagare har erbjudits att ta del av alla projektets insatser utifrån sina olika behov och förutsättningar. Vi har medvetet försökt att arbeta med att ta hänsyn till under vilka förutsättningar män och kvinnor lever, och vilka olika behov män och kvinnor har. Den omedvetna (o)jämsställdheten finns hela tiden runt oss i samhället. Vi har inte begränsats av könsstyrda val, utan metoden har syftat till att öppna upp valmöjligheterna för samtliga deltagare. Individuellt arbete kan ju öppna nya möjligheter, då grupstryck inte är lika stort. Samtliga ungdomar har samma grundläggande behov och specifika svårigheter, som ej är kopplat till kön. Dock kan samma diagnos eller problematik ta olika uttryck beroende på kön. Samma behovsanpassade krav och stöd har ställts och getts till både kvinnor och män.

Deltagarna i styrgruppen har varit både kvinnor och män. I alla delar av projektet, undantaget utvärderingen, har alltså både män och kvinnor varit representerade. Vår sammanlagda erfarenhet är att män och kvinnor behandlas lika av professionella i projektet samt samverkanspartner när det gäller bemötande, insatser och åtgärder.

--

Vad gäller jämställdhet har projektet (projekthandledarna) arbetat utifrån hur verkligheten ser ut i de olika kommunerna, hur möjligheten till arbete ser ut just där. Detta skiljer sig lite åt. T. ex. har det hela tiden varit flest kvinnor inskrivna i Värnamos delprojekt och i Jönköping flest män. Deltagarna har anvisats till projektet från antingen Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller socialtjänsten. Kraven dessa myndigheter ställer ser lika ut var man än bor och vilket delprojekt man således tillhört. Kunskap, intresse och behov hos den

enskilde har varit styrande inför olika insatser i projektet, inte kön. Däremot kan konstateras att unga ensamstående kvinnor med barn har det svårare att ta sig in på arbetsmarknaden pga dolda krav och en tuff hemsituation. Många psykosomatiska besvär gör sig gällande i denna grupp.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redogör för hur projektet arbetat för att förverkliga visionerna vad gäller tillgänglighet i projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Personer med funktionsnedsättning har varit en del av målgruppen och har deltagit i projektet på likvärdiga villkor. Samtliga aktiviteter inom projektet har varit tillgängliga för alla, även personer med funktionsnedsättning. Lokalerna har varit anpassade.

Vi har vid anställning (när deltagare gått vidare till anställning) uppmärksammat de möjligheter till kompensation som finns tillgängligt, när behov har funnits. Min egen slutsats är att detta har behövts i färre fall än förväntat.

Framför allt har delprojektet Jönköping1 (Café Bulldog), men även delprojektet i Värnamo (Östboboden second hand), arbetat med att metodiskt integrera och introducera personer med funktionsnedsättning på en arbetsplats. I övriga delprojekt har detta främst skett genom individuella lösningar och inte med någon generell metod.

Vid alla delar av genomförandet har åtgärder vidtagits så att insatser varit tillgängliga för alla, tex fysisk utformning av lokal, bemötandet, teleslinga mm. Teckentolkning har inte varit aktuellt och har därför inte heller använts. Vid rekrytering av personal och konsulter har personer med funktionsnedsättning inte anställts, men däremot har flera deltagare haft olika typer av funktionsnedsättning, både fysisk, psykisk och/eller social.

Det har visat sig vara svårt att hitta lämplig praktikplats till en person med stora fysiska begränsningar och samtidigt snäva önskemål om arbetsplats. Tyvärr drar sig flera arbetsgivare för att ta emot en person som behöver mycket stöd och utrymme pga nedsatt fysisk förmåga. Antagligen gäller detta även andra typer av nedsatta förmågor. Det skulle förmodligen vara framgångsrikt att arbeta med inställning och attityder hos arbetsgivare på bred front, för att ta emot personer med funktionsnedsättning. Supported employment kan tex vara en sådan arbetsmetodik. Det är dock ett stort projekt i sig och har inte rymts inom ramen för detta projekt. Inom projektet har det främst handlat om individuella lösningar för att få till stånd en bra aktivitet för den enskilde. Tyvärr har vi ibland varit tvungna att få deltagare att tänka om vad gäller arbete och arbetsplats, pga negativa inställningar hos tänkbara arbetsgivare. Det är den bistra sanningen och den svider hos en person som tvingas avstå sin drömarbetsplats pga detta. Möjligt att vi kunde arbetat medvetet och metodiskt med detta om vi tydligare fångat upp problemet tidigt under projektperioden.

Personal som arbetat i projektet har haft stor vana vid att träffa personer med olika typer av funktionsnedsättningar, vilket till stor del har bidragit till vi ändå fått till så bra lösningar som möjligt för individen. Vid de fall då vi kunnat lotsa en person med funktionsnedsättning vidare till arbete har vi uppmärksammat både deltagare och arbetsgivare på de kompensationsmöjligheter som finns, tex anställningsstöd, arbetsbiträde, hjälpmedel mm.

Samtliga projekthandledare har varit tillgängliga via telefon, email, sms samt via personligt möte. Många deltagare har uppskattat möjligheten att hålla kontakt med "sin" handledare via

framför allt sms, men även via email. Delprojekt Jönköping1 har även en hemsida på internet, www.cafebulldog.se, samt finns på facebook.

Regionala prioriteringar

Redogör för de eventuella regionala prioriteringar som ni arbetat med.

Projektet har inte arbetat med några regionala prioriteringar.

Spridning och påverkansarbete

Redogör för hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete.

- Vilka personer/organisationer har ni riktat er till?
- Hur kan projektets idéer och erfarenheter omsättas i annan verksamhet?
- Vilka ytterligare insatser för påverkansarbetet skulle behövas för att nå dit ni vill? Vem/vilka bör göra det?

I oktober 2011 genomfördes en spridningskonferens, "Samverkan ger resultat", tillsammans med två andra ESF-projekt (G-kraft (PO2) och Aluminium på nya sätt (PO1)) i Alvesta. Inbjudan riktade sig till socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, politiker, gymnasieskolan samt övriga intresserade. Konferensen lockade ca 80 intresserade personer som fick lyssna till Gordon Hahn som pratade om socioekonomi och hur samhället faktiskt kan spara pengar på att satsa pengar på människor som står utanför arbetsmarknaden. Det är ju just det som projektet har handlat om. De olika projekten genomförde work shops, där vi informerade och berättade om vårt projekt och dess resultat.

Vad gäller de båda delprojekten med "nya" verksamheter (Värnamo och Jönköping1) så lever dessa kvar även efter projektperioden.

Erfarenheter som lever vidare är att intensiv coaching och en ständigt närvarande coach/handledare leder till goda resultat (i detta fall att bli självförsörjande) för individen på kort sikt. Hur detta håller över tid vet vi dock inte inom ramen för detta projekt. För att förändra och implementera en arbetsmetod krävs en längre tidsperiod, utan krav på förändring hos individen på kort sikt. Om detta är möjligt är jag tämligen säker på att det kommer leda till förändring hos individen på lång sikt. Att förändra en persons möjligheter på arbetsmarknaden, och för att det ska hålla över en längre tidsperiod, tar lång tid och det måste det få göra. Därför vore det önskvärt vid projekt liknande detta, att inte ha så stora krav på individuella resultat.

Extern utvärdering

Redogör för hur den externa utvärderaren (om det är aktuellt) konkret bidragit i projektarbetet. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Den externa utvärderaren har deltagit vid tre möten med styrgruppen och tre möten med utförargruppen. Hon har genomfört flera intervjuer med projektledningen och samtliga projekthandledare, samt med representanter (chefer och handläggare) från anvisande myndigheter (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunernas socialtjänst). Det huvudsakliga uppdraget var att beskriva hur samverkan genomfördes och fungerat i projektet, samt att sammanställa och analysera projektets arbetsmetoder och genomförande.

Utvärderaren kom igång med sitt arbete i november 2010 och följde således inte projektet under hela projektperioden. På mötet med styrgruppen i januari 2011 presenterades några preliminära slutsatser om projektets metoder och genomförande och på mötet med styrgruppen i april 2011 några preliminära slutsatser om olika former av samverkan i

projektet. Diskussion följde efter presentationen.

På utförargruppens möte i januari 2011 ledde utvärderaren en diskussion om socialt företagande. Diskussionen kom alltför sent i projektet när projekthandledarna, efter inledande försök, redan hade avfärdat och lämnat frågan om sociala företag som en möjlighet i delprojekten med tanke på att målgruppen var svagare än räknat med.

Vad hade kunnat göras bättre?

För att få mer stöd och hjälp av utvärderaren kunde denne kopplats till projektet i ett tidigare skede. I november 2010 hade projektet redan varit igång i ett år.

Egenutvärdering

Redogör för hur ni själva arbetat med att utvärdera ert arbete. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

I utförargruppen har diskussioner genomförts löpande gällande arbetet med deltagarna. Projekthandledarna har haft stöd från ledningen hos respektive arbetsgivare. I övrigt har ingen intern utvärdering genomförts.

Vad hade kunnat göras bättre?

Vi kunde haft en mer strukturerad metod för att utvärdera vårt eget arbete. Om uppdraget (projektbeskrivningen) varit tydligare kan man tänka sig att det också varit lättare att utvärdera verksamheten.

Kommentarer och tips

Vilka tips skulle Du vilja delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Det är oerhört viktigt att komma igång snabbt för att inte förlora tid, då projekttiden går fort. Man måste ändå ha respekt för att det är omöjligt att rekrytera personal på den korta tid som är mellan beslut om projektets varande och tid då projektet startar (i vårt fall en helg). Att man som projektledare och/eller handledare i ett projekt inte har varit med i förarbetet/ förstudien innebär mycket tid och energi som går åt till att sätta sig in i projektet och dess idé. Denna tid kunde (borde) istället läggas på deltagarna i projektet och själva projektverksamheten.

Ju tydligare projektidé och projektbeskrivning, desto bättre. Det underlättar för de som arbetar med projektet att veta vad de förväntas göra. Att dessutom ha en styrgrupp som är tydliga med vad de vill, underlättar ännu mer för genomförandet.

Stora projekt som rymmer flera kommuner (i vårt fall fyra) är inte helt enkelt att hålla ihop, vare sig vad gäller metod eller ekonomi. Det tar lång tid att få till all nödvändig administration och jag är övertygad om att det varit betydligt enklare om projektet inte varit så stort. Då hade inte eftersläpningen behövt bli så lång.

Kontaktpersoner

Vilka personer kan den som är intresserad av ytterligare information kontakta?

Peter Wallenberg, wap@eksjo.se, 0381-36025
Sophia Cantby, cns@eksjo.se, 0381-36621